

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2018 roku

Sąd Rejonowy w Świdnicy IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie :

Przewodniczący: SSR Maja Snopczyńska

Protokolant : Karolina Nowicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 stycznia 2018 roku w Ś.

sprawy z odwołania **A. M.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

w sprawie (...)z dnia 31 sierpnia 2017 roku

o zwrot zasiłku macierzyńskiego

I. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. w sprawie (...) z dnia 31 sierpnia 2017 roku w ten sposób, że uchyla nałożony na powódkę A. M. obowiązek zwrotu odsetek w kwocie (...)

II. wniosek powódki o odstąpienie od żądania zwrotu należności ewentualnie o rozłożenie należności na raty oraz o rozliczenie uiszczonych przez powódkę składek na poczet należności przekazuje do rozpoznania Zakładowi ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.;

III. w pozostałym zakresie odwołanie oddała,

IV. koszty postępowania wzajemnie znosi.

UZASADNIENIE

Powódka A. M. wniosła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z dnia 31 sierpnia 2017 roku zobowiązującej ją do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku macierzyńskiego wraz z odsetkami w łącznej kwocie (...) wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji w całości i orzeczenie o odstąpieniu od żądania zwrotu należności oraz o braku obowiązku zapłaty odsetek od należności głównej.

Uzasadniając odwołanie powódka podniosła, iż równoległe z wypłatą świadczenia Zakład Ubezpieczeń Społecznych cały czas prowadził czynności wyjaśniające, zmierzające do potwierdzenia zasadności przyznania tegoż świadczenia we wskazanej wysokości. Wobec powyższego powódka miała uzasadnione prawo domniemywać, że świadczenie to pobiera zgodnie z obowiązującymi przepisami; ponad to podniosła, że organ rentowy w żaden sposób nie uwzględnił opłaconych przez nią składek na ubezpieczenie społeczne w dniach 1 września 2014 roku i 9 października 2014 roku – w łącznej wysokości (...); dlatego na wypadek nieuwzględnienia jej odwołania powódka wniosła o ustalenie, iż zwrotowi podlega należność główna w wysokości (...)zł płatna w sześćdziesięciu równych miesięcznych ratach, w wysokości po 1179,85 zł każda.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. wniosł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie od powódki na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając stanowisko powołano podstawę prawną decyzji podnosząc, iż przyczyną zwrotu nienależnego świadczenia jest wyłączenie powódki z ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej decyzją z dnia 17 maja 2016 roku, która jest prawomocna. Jako że powódka nie posiadała ubezpieczenia chorobowego, jest zobowiązana do zwrotu nienależnie wypłaconego zasiłku za okres od 19 września 2014 roku do dnia 17 września 2015 roku.

W toku postępowania Sąd ustalił

następujący stan faktyczny:

Powódka w dniu 1 sierpnia 2014 roku zarejestrowała działalność gospodarczą w zakresie produkcji gier i zabawek. Z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej zgłosiła się do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego.

Powódka opłaciła dwie składki na ubezpieczenie społeczne: w dniu 1 września 2014 roku w kwocie (...) oraz w dniu 9 października 2014 roku w kwocie (...)

W dniu 19 września 2014 roku powódka urodziła syna J. M..

W okresie od dnia 19 września 2014 roku do dnia 17 września 2015 roku powódka pobrała zasiłek macierzyński w łącznej kwocie (...)

Decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z dnia 17 maja 2016 roku strona pozwana stwierdziła, że wnioskodawczyni jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu w okresie wskazanym powyżej. Od przedmiotowej decyzji powódka wniosła odwołanie.

Sąd Okręgowy w (...), w sprawie sygn. akt VII U (...) wyrokiem z dnia 27 października 2016 roku zmienił zaskarżoną decyzję. Następnie Sąd Apelacyjny we Wrocławiu wyrokiem z dnia 4 lipca 2017 roku zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że odwołanie oddalił.

Decyzją z dnia 31 sierpnia 2017 roku organ rentowy zobowiązał powódkę do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku macierzyńskiego wraz z odsetkami w łącznej kwocie (...), pobranego z funduszu chorobowego za okres od dnia 19 września 2014 roku do dnia 17 września 2015 roku.

Dowody:

- akta ZUS – w załączeniu,

- akta Sądu Okręgowego w (...)o sygn. akt VII U (...) (w szcz. wyrok Sądu Okręgowego z 27 X 2016 z uzasadnieniem i wyrok Sądu Apelacyjnego z 4 VII 2017r)– w załączeniu.

W tak ustalonym stanie faktycznym

Sąd zważył:

Odwołanie powódki nie podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 Ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz. U. z 2017 roku, poz. 1368) zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, natomiast zgodnie z art. 29 ust. 1 pkt 1 cytowanej Ustawy zasiłek macierzyński przysługuje ubezpieczonej, która w okresie ubezpieczenia chorobowego albo w okresie urlopu wychowawczego urodziła dziecko.

Art. 84 ust. 1 Ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 roku, poz. 1778; zw. dalej ustawą systemową) stanowi, że osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11. ust. 2 cytowanego przepisu stanowi, że za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Jak wynika z zebranego materiału dowodowego pomiędzy stronami toczyła się sprawa o ustalenie obowiązku ubezpieczenia społecznego, która zakończyła się wyrokiem Sądu Apelacyjnego (...) z dnia 4 lipca 2017 roku, sygn. akt III (...), oddalającym odwołanie powódki od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 17 maja 2016 roku ustalającej, że powódka w spornym okresie nie podlegała ubezpieczeniom społecznym. Tak więc powódka w okresie objętym zaskarżoną decyzją nie podlegała ubezpieczeniom społecznym. Zgodzić się należy ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z 9 II 2017 roku (II UK 699/15, cyt. za LEX 225424) "Błąd wiąże się zawsze z pierwotną wadliwością rozstrzygnięć organu rentowego (...), a jego istotną cechą (...) jest istnienie fałszywego wyobrażenia organu o stanie uprawnień wnioskodawcy, wywołanego na skutek świadomego zachowania osoby pobierającej świadczenie". Tym samym zostały spełnione przesłanki wskazane w art. 84 ust.1 pkt. 2 ustawy systemowej. Skoro zaś w okresie objętym zaskarżoną decyzją powódka nie podlegała ubezpieczeniom społecznym to pobrany przez powódkę zasiłek macierzyński jest świadczeniem nienależnym i podlega zwrotowi.

Natomiast stwierdzić należało, że ustalona decyzją kwota jest zawyżona co do żądanych odsetek. Art. 84 ust. 1 ustawy systemowej w zakresie odsetek odsyła co prawda do przepisów prawa cywilnego, jednak odesłanie to nie dotyczy określenia terminu od którego osoba pobierająca nienależne świadczenie pozostaje w zwłoce. „Nie ma żadnych podstaw do stosowania przepisów prawa cywilnego (o bezpodstawnym wzbogaceniu lub czynie niedozwolonym) do oceny wymagalności nienależnie pobranego świadczenia” (tak SN w wyroku z 3 II 2010r, I UK 210/09, cyt. za LEX 585713). Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem (np. wyroki Sądów Apelacyjnych w Poznaniu z dnia 17 marca 2016 r. III AUa 1359/15, cyt. za LEX 2062018, w G. z 5 października 2017 r, III AUa 555/17 cyt. za LEX 2414633) odsetki od nienależnie pobranego świadczenia nie mogą być one naliczane od dat, kiedy poszczególne części świadczeń były wypłacane, gdyż dopiero decyzja zobowiązująca do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia jest okolicznością powodującą wymagalność roszczenia. Jak słusznie stwierdził Sąd Apelacyjny w Gdańsku w powołanym wyżej wyroku z 5 X 2017 r „Świadczenia uważane za nienależne - w myśl art. 84 u.s.u.s. i art. 138 u.e.r.f.u.s. - podlegają zwrotowi dopiero wtedy, gdy organ wyda stosowną decyzję administracyjną. Ponadto, o ile organ rentowy w decyzji zobowiązującej do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia określi jeszcze dodatkowy termin do zwrotu takiego świadczenia, to odsetki nie mogą być ustalone za okres poprzedzający ten dodatkowy termin. Odesłanie do "prawa cywilnego" dotyczy wyłącznie zasad zapłaty i wysokości odsetek, a nie zasad zwrotu nienależnego świadczenia.” Tym samym nieuzasadnionym jest obciążanie powódki odsetkami za okres sprzed wydania tej decyzji, gdyż wtedy powódka nie pozostawała w zwłoce.

Wobec powyższego w punkcie I wyroku Sąd zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. w sprawie (...)z dnia 31 sierpnia 2017 roku w ten sposób, że uchylił nałożony na powódkę A. M. obowiązek zwrotu odsetek w kwocie (...), zaś w pozostałym zakresie odwołanie oddalił – tak w punkcie III sentencji wyroku.

Powódka nie kwestionowała wysokości pobranego świadczenia, jednakże w toku postępowania sądowego wniosła o odstąpienie od żądania zwrotu należności, ewentualnie o rozłożenie należności na raty oraz o rozliczenie uiszczonych przez nią składek na poczet należności, dlatego Sąd w punkcie II wyroku przekazał wnioski powódki do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W..

O kosztach procesu w punkcie IV wyroku Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc i koszty postępowania wzajemnie zniósł mając na względzie wynik procesu.